

# Примітки до фінансової звітності згідно з МСФЗ

(в тисячах грн., якщо не зазначено інакше)

## 1 Основна діяльність

### Основні відомості

Повна назва	Кредитна спілка "Самопоміч"
Код за ЄДРПОУ	21154440
	6125510100
Місце знаходження за КОАТУУ	48500, Україна, Тернопільська обл., Чортківський р-н, м. Чортків, вулиця Степана Бандери, будинок 49 прим. 5
Телефон (факс)	(03544) 2-11-29
E-mail, WWW	samopomichtr@gmail.com, http://samopomich-chortkiv.vaks.org.ua
	64.92
Види діяльності за КВЕД	Інші види кредитування

Кредитна спілка "Самопоміч" (далі – Спілка або КС "Самопоміч") зареєстрована 31.12.1993 року.

29.04.2004 року Спілка внесена Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України (далі – Держфінпослуг) до реєстру фінансових установ.

Спілка здійснює свою діяльність згідно з чинним законодавством, включаючи Закон України № 2908-III "Про кредитні спілки" від 20.12.2001 року, Закон України № 2664-III "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 12.07.2001 року та інші нормативні акти Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг).

Кредитна спілка - це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.

Кредитна спілка відповідно до свого статуту:

- ✓ приймає вступні та обов'язкові пайові та інші внески від членів спілки;
- ✓ надає кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості в готівковій та безготівковій формі. Отримувати кредити від імені членів кредитної спілки можуть також фермерські господарства та приватні підприємства, які знаходяться у їх власності.;
- ✓ залучає на договірних умовах внески (вклади) своїх членів на депозитні рахунки як у готівковій, так і в безготівковій формі;
- ✓ виступає поручителем виконання членом спілки зобов'язань перед третіми особами;
- ✓ розміщує тимчасово вільні кошти на депозитних рахунках в установах банків, які мають ліцензію на право роботи з вкладками громадян, об'єднаний кредитній спілці, а також придбаває державні цінні папери, перелік яких встановлюється Уповноваженим органом, та паї кооперативних банків;
- ✓ залучає на договірних умовах кредити банків, кредити об'єднаної кредитної спілки, кошти інших установ та організацій виключно для надання кредитів своїм членам;
- ✓ надає кредити іншим кредитним спілкам;
- ✓ виступає членом платіжних систем;
- ✓ оплачує за дорученням своїх членів вартість товарів, робіт і послуг у межах наданого йому кредиту;
- ✓ провадить благодійну діяльність за рахунок коштів спеціально створених для цього фондів.

Провадження кредитною спілкою іншої діяльності, не допускається.

Спілка є членом Всеукраїнської асоціації кредитних спілок.

На звітну дату до структури Спілки входило 3 структурних підрозділів, у т.ч.: Головний офіс Спілки та 2 відокремлених підрозділи (у 2014 році – Головний офіс Спілки та 2 відокремлених підрозділи) в Україні.

Відокремлені підрозділи	31.12.2015	31.12.2014	Таблиця 1.1 01.01.2014
Кількість відокремлених підрозділів	2	2	2

Станом на 31.12.2015 року 100% пайового капіталу Спілки володіли фізичні особи. Оскільки кредитна спілка є організацією, що заснована на кооперативних засадах, то усі члени кредитної спілки мають рівні права, в тому числі у разі голосування на загальних зборах, незалежно від розміру пайових та інших внесків.

Члени кредитної спілки	31.12.2015	31.12.2014	Таблиця 1.2 01.01.2014
Кількість членів кредитної спілки	4755	5344	5933

### Валюта подання

Цю фінансову звітність подано в тисячах гривень.

## 2 Операційне середовище

Політично-економічна ситуація в Україні суттєво погіршилася з того часу, як Російською Федерацією був анексований Кримський півострів та під виглядом підтримки сепаратистів ведуться військові дії на частині території Донецької та Луганської областей з метою дестабілізації ситуації в цілій Україні.

У результаті політичних і економічних потрясінь відбулося поглиблення існуючої в країні економічної кризи, зростання дефіциту державного бюджету та подальшого скорочення валютних резервів Національного банку України. Україна втратила вихід на міжнародні ринки запозичень. В результаті експорт різко знизився, погіршивши і без того негативний торговий баланс. Національний банк України, витративши левову частку резервів, втратив можливість утримувати курс на штучному рівні. За рік національна валюта впала в ціні більш ніж на 50%. Якщо на 1 січня 2015 року курс долара до гривні, що встановлюється Національним банком, становив 15,76 грн., то вже станом на 1 січня 2016 року він зріс до 24,00 грн. В цілому, протягом 2015 року, затиснутий в лещата валютних обмежень НБУ, курс коливався в діапазоні 21-24 грн. за долар США.

Не значний прогрес із економічними реформами та реальною боротьбою із корупцією, необхідність збільшення витрат на армію і силові структури, різке зниження рівня життя населення і збільшення податкового преса внаслідок прийняття змін до Податкового кодексу неминуче призведуть до погіршення ділового середовища. Кінцевий результат розвитку та наслідки політичної та економічної кризи важко спрогнозувати, однак вони можуть мати подальший серйозний негативний вплив на економіку України.

Хоча керівництво Співки вважає, що воно вживає належні заходи на підтримку стабільності діяльності Співки, необхідні за існуючих обставин, подальша нестабільність ситуації у діловому середовищі може спричинити негативний вплив на результати діяльності та фінансовий стан Співки, характер та наслідки якої на поточний момент визначити неможливо. Ця фінансова звітність відображає поточну оцінку керівництва щодо впливу умов здійснення діяльності в Україні на операційну діяльність та фінансовий стан Співки. Майбутні умови здійснення діяльності можуть відрізнитися від оцінок керівництва. Ця фінансова звітність не включає коригувань у зв'язку з впливом подій в Україні, які мали місце після звітної дати.

## 3 Основа складання фінансової звітності

Фінансова звітність Співки була підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – "МСФЗ"), які випущені Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО). Це, перша фінансова звітність Співки підготовлена відповідно до МСФЗ (див. Примітку 26 "Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності" для пояснення переходу на МСФЗ), законодавства України та чинних нормативних актів щодо подання річних звітів до Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Верховна Рада України затвердила зміни до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", які є чинними для року, що закінчився 31.12.2015 року, і згідно з якими кредитні спілки в Україні повинні складати і подавати свою річну фінансову звітність згідно з вимогами МСФЗ. Отже, починаючи з річної фінансової звітності на 31 грудня 2015 року та за рік, що закінчився на цю дату, МСФЗ стали для українських кредитних спілок обов'язковою концептуальною основою для складання звітності.

Ця фінансова звітність включає фінансову звітність Співки за роки, що закінчилися 31 грудня 2015 року, 31 грудня 2014 року та 1 січня 2014 року.

## 4 Основні положення облікової політики

Далі наведено основні принципи облікової політики, що були застосовані під час підготовки цієї фінансової звітності. Ці принципи облікової політики застосовувалися послідовно до всіх періодів.

### Фінансові інструменти

**Фінансовий інструмент** – це будь-який контракт, який приводить до фінансового активу одного суб'єкта господарювання і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу іншого суб'єкта господарювання.

**Фінансовий актив** – це будь-який актив, що є:

- ✓ грошовими коштами;
- ✓ інструментом власного капіталу іншого суб'єкта господарювання;
- ✓ контрактним правом отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання або обмінювати фінансові активи чи фінансові зобов'язання з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно сприятливими для Співки;
- ✓ контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу Співки та який є непохідним інструментом, за який Співка зобов'язаний або може бути зобов'язаний отримати змінну кількість власних інструментів капіталу суб'єкта господарювання, або похідним інструментом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися іншим чином, ніж обміном фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу Співки.

**Фінансове зобов'язання** – це будь-яке зобов'язання, що є:

- ✓ контрактним зобов'язанням надавати грошові кошти або інший фінансовий актив іншому суб'єктові господарювання, або обмінюватися фінансовими активами або фінансовими зобов'язаннями з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно несприятливими для Співки;
- ✓ контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу Співки, та який є непохідним інструментом, за яким Співка зобов'язана або може бути зобов'язана надавати змінну кількість власних інструментів капіталу, або похідним інструментом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися іншим чином, ніж обмін фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу Співки.

### Фінансові активи

#### Первісне визнання

Згідно з положеннями МСБО 9 "Фінансові інструменти", фінансові активи класифікуються як фінансові активи за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, кредити і дебіторська заборгованість, інвестиції, утримувані до погашення, та фінансові активи, наявні для продажу.

При первісному визнанні фінансові активи оцінюються за справедливою вартістю, за винятком (у випадку, якщо інвестиції не класифікуються як фінансові активи за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку) витрат, безпосередньо пов'язаних із здійсненням операції.

#### Дата визнання

Всі стандартні операції з купівлі-продажу фінансових активів відображаються на дату операції, тобто на дату, коли Співка бере на себе зобов'язання з придбання активу. До стандартних операцій з купівлі-продажу фінансових активів відносяться операції з купівлі або

продажу фінансових активів, в рамках яких передбачається передача активів у строки, встановлені законодавством або прийняті на ринку.

### **Інвестиції утримувані до погашення**

Непохідні фінансові активи з фіксованими або визначеними платежами та фіксованим терміном погашення класифікуються як утримувані до погашення у випадку, якщо Спілка має намір та змогу утримувати їх до погашення. Інвестиції, які Спілка має намір утримувати протягом невизначеного терміну, не включаються до цієї категорії. Після первісного визнання інвестиції, утримувані до погашення, обліковуються за амортизованою вартістю. Доходи та витрати відображаються у звіті про прибутки та збитки, якщо інвестиція знецінюється, а також у процесі амортизації.

### **Кредити та дебіторська заборгованість**

Кредити та дебіторська заборгованість – це непохідні фінансові активи з фіксованими або обумовленими платежами, що не котируються на активному ринку. Угоди за ними не укладаються з метою негайного або короткострокового перепродажу та не класифікуються як торгові цінні папери або інвестиційні цінні папери, наявні для продажу. Такі активи відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки. Прибутки та збитки відображаються у звіті про прибутки та збитки при припиненні визнання або зменшенні корисності кредитів та дебіторської заборгованості, а також у процесі амортизації.

### **Визначення справедливої вартості**

Справедлива вартість фінансових інструментів, що не мають активного обігу на ринку, визначається з використанням відповідних методів оцінки, які включають використання чистої дисконтованої вартості, порівняння з ідентичними інструментами, стосовно яких існує інформація про ринкові ціни та інші відповідні методи оцінки.

### **Згортання**

Згортання фінансових активів та зобов'язань з відображенням лише чистого сальдо у звіті про фінансовий стан здійснюється тільки за наявності юридично закріпленого права здійснювати згортання або наміру реалізувати актив одночасно з погашенням зобов'язання.

### **Зменшення корисності фінансових активів**

Спілка визначає, чи існують об'єктивні ознаки зменшення корисності фінансових активів або групи фінансових активів, на кожну звітну дату. Вважається, що відбувається зменшення корисності фінансового активу або групи фінансових активів тоді й тільки тоді, коли існують об'єктивні ознаки зменшення корисності в результаті однієї чи більше подій, що настали після первісного визнання активу ("випадок виникнення збитків"), і такий випадок (або випадки) виникнення збитків мають вплив на очікувані майбутні грошові потоки від фінансового активу чи групи фінансових активів, які можуть бути достовірно визначені. Про зменшення корисності можуть свідчити об'єктивні ознаки того, що позичальник чи група позичальників зазнають суттєвих фінансових труднощів, порушують зобов'язання зі сплати процентів чи основної суми боргу, ймовірність банкрутства, а також, коли в результаті огляду ринку отримані дані свідчать про помірковане зменшення очікуваних майбутніх грошових потоків, наприклад, зміни у рівні прострочених платежів, що корелюють зі збитками по активах.

### **Заборгованість кредити членам та кредитних установ**

Спілка визначає зменшення корисності заборгованості кредитів членам та кредитних установ шляхом включення активу до групи фінансових активів з аналогічними характеристиками кредитного ризику. Така група фінансових активів оцінюється на предмет зменшення корисності на сукупній основі.

Балансова вартість активу знижується за рахунок використання рахунку резерву на зменшення корисності, і сума збитку від зменшення корисності відображається у звіті про прибутки та збитки. Процентні доходи продовжують нараховуватись на зменшену балансову вартість активу на основі первісної ефективної процентної ставки. Кредити списуються за рахунок резерву, якщо вже немає реальної перспективи відшкодування у найближчому часі. Якщо у наступному році сума очікуваного збитку від зменшення корисності зростає або знижується й таке збільшення чи зниження може бути об'єктивно пов'язане з подією, що відбулася після визнання збитку від зменшення корисності, то раніше визнаний збиток від зменшення корисності зростає чи зменшується шляхом коригування рахунку резерву. Якщо списання пізніше відновлюється, то відповідна сума відновлення відображається у звіті про прибутки та збитки.

Поточна вартість очікуваних майбутніх грошових потоків дисконтується за первісною ефективною процентною ставкою за фінансовим активом. Якщо кредит надано під змінну (плаваючу) процентну ставку, то ставкою дисконтування для визначення збитків від зменшення корисності буде поточна ефективна процентна ставка.

З метою сукупної оцінки зменшення корисності фінансові активи розподіляються на групи на основі Розпорядження № 7 Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України "Про затвердження Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок" від 16.01.2004 року. Майбутні грошові потоки за групою фінансових активів, які оцінюються на предмет зменшення корисності на сукупній основі, визначаються виходячи з мінімальних норм резервування, що встановлені вищезгаданим Розпорядженням.

### **Фінансові інвестиції, утримувані до погашення**

Спілка оцінює на індивідуальній основі, чи існують ознаки зменшення корисності за інвестиціями, утримуваними до погашення. У випадку наявності ознак, що були понесені збитки від зменшення корисності, сума цих збитків визначається як різниця між балансовою вартістю активу та поточною вартістю очікуваних грошових потоків. Балансова вартість активу зменшується, а сума збитку відображається у звіті про прибутки та збитки.

Якщо, у наступному році сума оцінених збитків від знецінення зменшується внаслідок події, яка сталася після того, як були визнані збитки від знецінення, тоді раніше визнані збитки відображаються у звіті про прибутки та збитки.

### **Реструктуризовані кредити**

Спілка намагається, по можливості, замість звернення щодо стягнення застави, переглядати умови кредитів, наприклад, продовжувати строки погашення та погоджує нові умови кредитування.

Облік подібної реструктуризації проводиться наступним чином:

- ✓ якщо реструктуризація не обумовлена фінансовими труднощами позичальника, то Спілка використовує підхід, аналогічний до підходу щодо фінансових зобов'язань, описаного нижче;
- ✓ якщо реструктуризація обумовлена фінансовими труднощами позичальника і кредит визнано таким, що втратив корисність після реструктуризації, то Спілка визнає різницю між теперішньою вартістю грошових потоків згідно з новими умовами договору, дисконтованих з використанням первинної ефективної ставки, та балансовою вартістю до реструктуризації, у складі відрахування до резервів під зменшення корисності у звітному періоді.

Як тільки умови кредитування переглянуті, кредит більше не вважається простроченим. Керівництво постійно аналізує реструктуризовані кредити з тим, щоб переконатись у дотриманні всіх критеріїв та можливості здійснення майбутніх платежів. Такі кредити продовжують оцінюватись на предмет зменшення корисності на сукупній основі, а їх відновлювальна вартість розраховується з використанням первісної ефективної процентної ставки за кредитом.

## Припинення визнання фінансових активів та зобов'язань

### Фінансові активи

Припинення визнання фінансового активу (або частини фінансового активу чи частини групи подібних фінансових активів) відбувається:

- ✓ якщо закінчився строк дії прав на отримання грошових потоків від фінансового активу;
- ✓ якщо Спілка передала практично всі ризики та вигоди, пов'язані з активом та передала контроль над цим активом.

### Фінансові зобов'язання

Припинення визнання фінансового зобов'язання відбувається у разі виконання, анулювання чи закінчення строку дії відповідного зобов'язання.

При заміні одного існуючого фінансового зобов'язання іншим зобов'язанням перед тим самим кредитором на суттєво відмінних умовах або в разі внесення суттєвих змін до умов існуючого зобов'язання, первісне зобов'язання знімається з обліку, а нове відображається в обліку з визнанням різниці в балансовій вартості зобов'язань у звіті про прибутки та збитки.

## Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівкові кошти, поточні рахунки в установах банків, заборгованість кредитних установ зі строком погашення до 90 днів від дати виникнення, які не обтяжені будь-якими договірними зобов'язаннями.

## Залучені кошти

Випущені фінансові інструменти або їх компоненти класифікуються як зобов'язання, причому сутність договірних домовленостей передбачає, що Спілка має зобов'язання надати кошти чи інший фінансовий актив власнику, що включають заборгованість перед кредитними установами або заборгованість перед членами.

Після первісного визнання залучені кошти надалі відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка. Прибутки та збитки відображаються у звіті про прибутки та збитки, коли визнання зобов'язань припиняється, а також у процесі амортизації.

## Оренда

### Операційна оренда – Спілка як орендар

Оренда майна, за умовами якої орендодавець фактично зберігає за собою всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на об'єкт оренди, класифікується як операційна оренда. Лізингові платежі за договорами операційної оренди рівномірно списуються на витрати протягом строку оренди і включаються до складу витрат.

## Інвестиційна нерухомість

**Інвестиційна нерухомість** – нерухомість (земля чи будівля, або частина будівлі, або їх поєднання), утримувана (власником або орендарем згідно з угодою про фінансову оренду) з метою отримання орендних платежів або збільшення вартості капіталу чи для досягнення обох цілей. Інвестиційна нерухомість утримується Спілкою з метою отримання доходу від здачі в оренду або для підвищення вартості вкладеного капіталу і не експлуатується Спілкою.

Інвестиційна нерухомість первісно обліковується за собівартістю з врахуванням витрат на здійснення операцій. Інвестиційна нерухомість надалі обліковується за вартістю, яка відображає поточну ринкову вартість і є сумою, на яку можна обміняти цю нерухомість при укладенні договору на ринкових умовах між добре обізнаними незалежними сторонами. Переоцінка інвестиційної нерухомості здійснюється на кожну звітну дату і визнається у звіті про прибутки та збитки як "Переоцінка інвестиційної нерухомості". Дохід від оренди відображається у звіті про прибутки та збитки в складі інших операційних доходів.

Наступні витрати капіталізуються тільки тоді, коли існує ймовірність того, що Спілка отримає пов'язані з ними економічні вигоди, і що їх вартість може бути достовірно оцінена. Всі інші витрати (на ремонт та обслуговування) визнаються як витрати періоду.

## Основні засоби

**Основні засоби** – це матеріальні об'єкти, що їх утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей, чи використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду.

Обладнання відображається за фактичною вартістю без урахування вартості повсякденного обслуговування, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопиченого зменшення корисності. Будівлі оцінюються за справедливою вартістю за вирахуванням амортизації та зменшення корисності, визначеної після дати переоцінки. Балансова вартість основних засобів оцінюється на предмет зменшення корисності, коли події або зміни в обставинах свідчать про те, що балансова вартість не може бути відшкодована.

Після первісного визнання за фактичною вартістю будівлі відображаються за переоціненою вартістю, що є справедливою вартістю на дату переоцінки за вирахуванням подальшої накопиченої амортизації і будь-яких подальших накопичених збитків від зменшення корисності. Переоцінка здійснюється, щоб уникнути суттєвих розбіжностей між справедливою вартістю переоціненого активу і його балансовою вартістю.

На дату переоцінки, накопичена амортизація згортається відносно сукупної вартості активів, в свою чергу чиста залишкова вартість збільшується або зменшується до переоціненої вартості. Приріст вартості від переоцінки відображається у звіті про фінансовий стан в складі резерву з переоцінки основних засобів у складі іншого сукупного доходу, за вирахуванням сум відновлення попереднього зменшення вартості цього активу, раніше відображеного у звіті про прибутки та збитки. В цьому випадку сума збільшення вартості активу відображається у звіті про прибутки та збитки. Зменшення вартості від переоцінки відображається у звіті про прибутки та збитки за вирахуванням безпосереднього заліку такого зменшення проти попереднього приросту вартості того ж активу, відображеного в резерві з переоцінки основних засобів.

Щорічне перенесення сум з резерву переоцінки основних засобів до складу нерозподіленого прибутку здійснюється за рахунок різниці між сумою амортизації, що розраховується виходячи з переоціненої балансової вартості активів, і сумою амортизації, що розраховується виходячи з первісної вартості активів.

При вибутті активу відповідна сума, включена до резерву з переоцінки, переноситься до складу нерозподіленого прибутку.

Нарахування амортизації активу починається з місяця, наступного за місяцем, у якому актив введений в експлуатацію. Амортизація нараховується прямолінійним методом протягом таких очікуваних строків корисної служби активів:

	<i>Років</i>
Будинки, споруди та передавальні пристрої	10 - 50
Машини та обладнання	4 - 8
Транспортні засоби	5 - 10
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4 - 12

Залишкова вартість, строки корисної служби та методи нарахування амортизації активів аналізуються наприкінці кожного звітного року та коригуються при необхідності.

Витрати на ремонтно-відновлювальні роботи відображаються у складі інших операційних витрат у періоді, в якому такі витрати були понесені, крім випадків, коли такі витрати підлягають капіталізації.

### **Нематеріальні активи**

*Нематеріальний актив* – немонетарний актив, який не має фізичної субстанції та може бути ідентифікований.

Нематеріальні активи включають придбані програмне забезпечення та ліцензії. Нематеріальні активи, придбані окремо, первісно визнаються за собівартістю. Після первісного визнання нематеріальні активи відображаються за фактичною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. Нематеріальні активи мають обмежені або невизначені строки корисної служби. Нематеріальні активи з обмеженим строком корисної служби амортизуються протягом строку корисної служби, що становить 2 - 20 років, та оцінюються на предмет зменшення корисності у разі наявності ознак можливого зменшення корисності нематеріального активу. Строки та порядок амортизації нематеріальних активів з обмеженим строком корисної служби аналізуються принаймні щорічно наприкінці кожного фінансового року.

### **Активи призначені для продажу**

Спілка класифікує необоротні активи (або групу вибуття) як призначені для продажу, якщо їх балансова вартість буде відшкодовуватись, в основному, шляхом продажу, а не в ході їх використання. Для цього необоротні активи (або група вибуття) мають бути доступні для негайного продажу в їх теперішньому стані на тих умовах, які є звичайними при продажу таких активів (групи вибуття), при цьому їх продаж має характеризуватись високим ступенем ймовірності.

Висока ймовірність продажу означає твердий намір керівництва Спілки додержуватися плану продажу необоротного активу (або групи вибуття). При цьому необхідно, щоб була розпочата програма активних дій з пошуку покупця й виконання такого плану. Крім цього, необоротний актив (група вибуття) має активно пропонуватись до реалізації за ціною, що є обґрунтованою, з урахуванням його поточної справедливої вартості. Крім того, відображення продажу як завершеної операції має очікуватись протягом одного року з дати класифікації необоротних активів призначених для продажу.

Спілка оцінює активи (групу вибуття), класифіковані як призначені для продажу, за меншою з двох оцінок: балансовою вартістю або справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж. В разі настання подій або зміни обставин, що вказують на можливе зменшення корисності активів (або групи вибуття), Спілка відображає збиток від зменшення корисності при первісному, а також наступному списанні їх вартості до справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж.

### **Запаси**

*Запаси* – це активи, які утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу чи перебувають у процесі виробництва для такого продажу або існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг.

Придбані або вироблені (виготовлені самостійно) запаси обліковують за їх собівартістю.

При видатку (вибутті) запасів застосовують формулу собівартості "перше надходження – перший видаток" (ФІФО). Собівартість вибуття визначають як добуток кількості вибутих (реалізованих) запасів і собівартості одиниці цих запасів.

### **Оподаткування**

Розрахунок поточних податкових витрат здійснюється відповідно до податкового законодавства України.

Відстрочені податкові активи та зобов'язання розраховуються по всіх тимчасових різницях за методом балансових зобов'язань. Відстрочений податок на прибуток відображається по всіх тимчасових різницях, що виникають між податковою базою активів та зобов'язань та їх балансовою вартістю для цілей фінансової звітності.

Відстрочений податковий актив відображається в обліку лише тоді, коли існує ймовірність отримання у майбутньому оподаткованого прибутку, за рахунок якого можна здійснити залік цих тимчасових різниць, що зменшують податкову базу. Відстрочений податковий актив та зобов'язання визначаються за ставками податку, що будуть застосовуватись протягом періоду реалізації активу чи врегулювання зобов'язання на підставі законодавства, яке набуло або фактично набуло сили на звітну дату.

Крім цього, в Україні існують різні операційні податки, що застосовуються до діяльності Спілки. Ці податки включаються до складу адміністративних та операційних витрат.

### **Резерви**

Резерви визнаються, коли внаслідок певних подій у минулому Спілка має поточне юридичне або конструктивне зобов'язання, для врегулювання якого, з великим ступенем вірогідності, буде необхідним відтік ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, і суму зобов'язання можна достовірно оцінити.

### **Зобов'язання з пенсійного забезпечення та інших виплат**

Спілка не має схем пенсійного забезпечення, крім участі в державній пенсійній системі України, що передбачає розрахунок і сплату поточних внесків роботодавця як відсотка від поточних загальних виплат працівникам. Ці витрати відображаються у звітному періоді, до якого відноситься відповідна заробітна плата.

### **Розподіл нерозподіленого доходу на обов'язкові пайові внески**

За підсумками фінансового року нерозподілений дохід, що залишається у розпорядженні кредитної спілки, може розподіляється між членами кредитної спілки пропорційно розміру їх обов'язкових пайових внесків у вигляді відсотків у порядку, визначеному загальними зборами кредитної спілки, що визнається як зобов'язання і вираховується з суми капіталу на звітну дату, тільки якщо такий розподіл був оголошений до звітної дати включно. Інформація про такий розподіл розкривається у звітності, якщо він був запропонований до звітної дати, а також запропонований або оголошений після звітної дати, але до дати затвердження фінансової звітності до випуску.

### **Умовні активи та зобов'язання**

Умовні активи не визнаються у звіті про фінансовий стан. Розкриття інформації щодо таких активів надається, коли надходження пов'язаних з ними економічних вигод є ймовірним.

Умовні зобов'язання не відображаються у звіті про фінансовий стан. Розкриття інформації щодо таких зобов'язань здійснюється, за винятком випадків, коли відтік ресурсів для виконання таких зобов'язань є малоімовірним.

### **Визнання доходів та витрат**

Доходи визнаються, якщо існує висока вірогідність того, що Спілка отримає економічні вигоди, а доходи можуть бути достовірно визначені. Для визнання доходів у фінансовій звітності необхідне дотримання наступних критеріїв:

*Процентні та аналогічні доходи та витрати*

Для всіх фінансових інструментів, визначених за амортизованою вартістю, процентні доходи чи витрати відображаються за ефективною процентною ставкою, що є ставкою, яка точно дисконтує очікувані майбутні виплати та надходження протягом очікуваного строку служби фінансового інструменту чи більш короткого періоду, де це можливо застосувати, до чистої балансової вартості фінансового активу чи фінансового зобов'язання. При обчисленні враховуються всі договірні умови за фінансовим інструментом (наприклад, право на дострокове погашення) та всі винагороди чи додаткові витрати, що безпосередньо пов'язані з фінансовим інструментом та є невід'ємною частиною ефективною процентної ставки, але не враховуються майбутні збитки за кредитами. Балансова вартість фінансового активу чи фінансового зобов'язання коригується в разі перегляду Спілкою своєї оцінки платежів або надходжень. Скоригована балансова вартість обчислюється, виходячи з первісної ефективною процентної ставки, а зміни балансової вартості відображаються як процентні доходи чи витрати.

При зменшенні відображеної у фінансовій звітності вартості фінансового активу чи групи аналогічних фінансових активів внаслідок зменшення корисності, процентні доходи продовжують визнаватись з використанням первісної ефективною процентної ставки на основі нової балансової вартості.

#### *Дивідендний дохід*

Дохід визнається, коли встановлюється право Спілки на отримання платежу.

### **Випущені нові та переглянуті МСФЗ, які ще не вступили в силу**

Перераховані нижче стандарти і роз'яснення вступили в силу з 31 серпня 2014 року щодо річних періодів, що починаються 1 січня 2015 р.

З 1 січня 2015 року набули чинності такі нові та переглянуті стандарти та тлумачення:

- «Щорічні удосконалення МСФЗ, період 2010-2012 років»;
- «Щорічні удосконалення МСФЗ, період 2011-2013 років»;
- Поправки до МСФЗ 19 «Програми з визначеною виплатою: винагороди працівникам».

Не всі перераховані вище стандарти і поправки вплинули на фінансову звітність Спілки.

## **5 Суттєві облікові судження та оцінки**

### **Судження**

У процесі застосування облікової політики керівництво Спілки зробило такі судження, крім облікових оцінок, які мають найбільш суттєвий вплив на суми, відображені у фінансовій звітності:

#### **Невизначеність оцінок**

У процесі застосування облікової політики керівництво Спілки використовувало свої судження та здійснювало оцінки при визначенні сум, відображених у фінансовій звітності. Найбільш суттєве використання суджень та оцінок включає:

##### *Безперервність діяльності*

Керівництво Спілки здійснило оцінку щодо її можливості подальшої безперервної діяльності та впевнилось, що Спілка має ресурси для продовження діяльності у осяжному майбутньому. До того ж, керівництву не відомо про будь-які значні невизначеності, що можуть викликати значну невпевненість у можливості Спілки здійснювати безперервну діяльність. Таким чином, складання фінансової звітності було продовжено виходячи з принципу безперервності діяльності.

##### *Справедлива вартість фінансових інструментів*

У випадках, коли справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань, що обліковуються у звіті про фінансовий стан, не може бути отримана шляхом спостережень за активними ринками, вона визначається за допомогою набору технік оцінювання, що включають доступну ринкову інформацію.

##### *Резерв під зменшення корисності кредитів та дебіторської заборгованості*

Спілка регулярно проводить аналіз кредитів і дебіторської заборгованості на предмет зменшення корисності. Спілка використовує своє судження при оцінці збитків від зменшення корисності в ситуаціях, коли позичальник зазнає фінансових труднощів і відсутній достатній обсяг фактичних даних про аналогічних позичальників. Спілка аналогічним чином оцінює зміни майбутніх грошових потоків на основі даних спостережень, що вказують на несприятливу зміну в статусі погашення зобов'язань позичальниками в складі групи, що співвідноситься з випадками невиконання зобов'язань за активами у складі групи. Керівництво використовує оцінки, що базуються на історичних даних про історію збитків стосовно активів з аналогічними характеристиками кредитного ризику й об'єктивних ознак зменшення корисності за групами кредитів і дебіторської заборгованості. Спілка використовує своє судження при коригуванні даних спостережень стосовно групи кредитів або дебіторської заборгованості для відображення поточних обставин.

##### *Відстрочений актив з податку на прибуток*

Відстрочений актив з податку на прибуток визнається стосовно усіх невикористаних податкових збитків, коли існує вірогідність отримання прибутку, що підлягає оподаткуванню в майбутньому, щодо якого збитки можуть бути використані. Судження керівництва необхідні для визначення суми відстроченого активу з податку на прибуток, який може бути визнаний, виходячи з вірогідних строків і розміру майбутнього прибутку, що підлягає оподаткуванню, разом із стратегією податкового планування.

## **6 Грошові кошти та їх еквіваленти**

Грошові кошти та їх еквіваленти включають:

**Таблиця 6.1.**

<b>Грошові кошти та їх еквіваленти</b>	<b>31.12.2015</b>	<b>31.12.2014</b>	<b>01.01.2014</b>
Грошові кошти в касі	113	134	115
Поточний рахунок в банку	57	100	233
Інші рахунки в банках			
Вклади на депозитних рахунках до 90 днів		230	540
<b>Разом</b>	<b>170</b>	<b>464</b>	<b>888</b>

Для цілей формування звіту про рух грошових коштів Спілка розподіляє рух коштів на операційну, інвестиційну та фінансову діяльність.

До руху коштів від операційної діяльності відносяться внески (вклади) членів кредитної спілки на депозитні рахунки та кредити надані членам кредитної спілки.

До руху коштів від інвестиційної діяльності відносяться депозитні рахунки в установах банків та об'єднаної кредитної спілки а також пайові внески до об'єднаної кредитної спілки.

До руху коштів від фінансової діяльності відносяться кредити отримані від банків, інших кредитних спілок, фінансових організацій та інші запозичені кошти.

## 7 Фінансові інвестиції

Фінансові інвестиції та заборгованість інших кредитних установ на звітну дату – відсутні.

## 8 Кредити надані та інші активи, що не є фінансовими активами

### Кредити надані

Кредити надані включають:

Кредити надані	Таблиця 8.1		
	31.12.2015	31.12.2014	01.01.2014
Членам кредитної спілки у т. ч.	7509	8016	8650
прострочені 1-го рівня, якщо прострочення очікуваного платежу на дату визначення простроченості становить від 31 до 90 днів включно	168	134	113
прострочені 2-го рівня, якщо прострочення очікуваного платежу на дату визначення простроченості становить від 91 до 180 днів включно	49	33	51
прострочені 3-го рівня, якщо прострочення очікуваного платежу на дату визначення простроченості становить від 181 до 365 днів включно	45	54	66
неповернені, якщо прострочення очікуваного платежу на дату визначення прострочення становить понад 365 днів	72	81	93
безнадійні кредити надані членам кредитної спілки			
Мінус - резерв під зменшення корисності на сукупній основі	(209)	(205)	(233)
<b>Разом</b>	<b>7300</b>	<b>7811</b>	<b>8417</b>

Кредити надані членам кредитної спілки на такі потреби:

Структура кредитів наданих членам кредитної спілки	Таблиця 8.2					
	31.12.2015	%	31.12.2014	%	01.01.2014	%
комерційні кредити						
кредити, надані на ведення фермерських господарств	3					
кредити, надані на ведення особистих селянських господарств	165	2				
кредити, надані на придбання, будівництво, ремонт та реконструкцію нерухомого майна	1444	19				
споживчі кредити	5897	79	8016	100	8650	100
у тому числі:						
придбання автотранспорту	7					
придбання аудіо-, відео- побутової техніки та комп'ютерів	1121	15				
інші потреби	4769	64				
<b>Разом</b>	<b>7509</b>	<b>100</b>	<b>8016</b>	<b>100</b>	<b>8650</b>	<b>100</b>

### Резерв під зменшення корисності кредитів наданих

Узгодження змін резерву під зменшення корисності кредитів наданих є таким:

Резерв під зменшення корисності кредитів наданих	Таблиця 8.3		
	31.12.2015	31.12.2014	01.01.2014
Початок року	205	233	297
Нараховано за рік	4	16	35
Використано на списання кредитів	(0)	(16)	(0)
Сторновано (зменшено)	(0)	(28)	(99)
Кінець року	<b>209</b>	<b>205</b>	<b>233</b>

Кредити, зменшення корисності яких визначено на індивідуальній основі

Згідно з діючими вимогами, кредити можуть бути списані лише за умови затвердження такого списання Спостережною радою кредитної спілки, а в окремих випадках, на підставі відповідного рішення суду.

Кредити, стосовно яких був визнаний резерв під зменшення корисності на індивідуальній основі, за 2015 рік – відсутні (2014 рік - 16 тис. грн.).

*Застава та інші інструменти зменшення кредитного ризику*

Розмір та види застави, що вимагається Спілкою, залежать від оцінки кредитного ризику. Спілкою запроваджено основні принципи прийнятності різних видів застави та параметрів оцінки.

Основні види отриманої застави включають: житло, надвірні будівлі, домашнє майно, тощо.

Спілка зі встановленою періодичністю здійснює моніторинг ринкової вартості застави, переоцінку її вартості, вимагає додаткової застави згідно з базовими угодами.

## Інші нефінансові активи

Інші активи, що не є фінансовими активами включають:

	<b>Таблиця 8.4</b>		
<b>Інші активи, що не є фінансовими активами</b>	<b>31.12.2015</b>	<b>31.12.2014</b>	<b>01.01.2014</b>
Переплати персоналу	4		
Спільні фонди, створені для підтримки ліквідності			
Інше	1	1	2
<b>Разом</b>	<b>5</b>	<b>1</b>	<b>2</b>
Мінус – резерв під зменшення корисності	(1)	(1)	(0)
<b>Всього</b>	<b>4</b>		<b>2</b>
	<b>31.12.2015</b>	<b>31.12.2014</b>	<b>01.01.2014</b>
<b>Всього кредити надані та інші активи, що не є фінансовими активами (Таблиця 8.1 та Таблиця 8.4)</b>	<b>7304</b>	<b>7811</b>	<b>8419</b>

Резерв під зменшення корисності сформований на інші нефінансові активи

	<b>Таблиця 8.5</b>		
<b>Резерв під зменшення корисності сформований на інші нефінансові активи</b>	<b>31.12.2015</b>	<b>31.12.2014</b>	<b>01.01.2014</b>
Початок року	1		
Нараховано за рік		2	
Використано на списання дебіторської заборгованості	(0)	(1)	(0)
Сторновано (зменшено)	(0)	(0)	(0)
Кінець року	<b>1</b>	<b>1</b>	

## Проценти за кредитами наданими

Проценти за кредитами наданими включають:

	<b>Таблиця 8.6</b>		
<b>Проценти за кредитами наданими</b>	<b>31.12.2015</b>	<b>31.12.2014</b>	<b>01.01.2014</b>
<b>Проценти за кредитами наданими членам кредитної спілки у т. ч.</b>	<b>171</b>	<b>173</b>	<b>173</b>
прострочені 1-го рівня, якщо прострочення очікуваного платежу на дату визначення простроченості становить від 31 до 90 днів включно	6	6	7
прострочені 2-го рівня, якщо прострочення очікуваного платежу на дату визначення простроченості становить від 91 до 180 днів включно	5	4	2
прострочені 3-го рівня, якщо прострочення очікуваного платежу на дату визначення простроченості становить від 181 до 365 днів включно	10	14	11
неповернені, якщо прострочення очікуваного платежу на дату визначення прострочення становить понад 365 днів	40	35	32
безнадійні кредити надані членам кредитної спілки			
Мінус - резерв під зменшення корисності на сукупній основі	(56)	(54)	(46)
<b>Разом</b>	<b>115</b>	<b>119</b>	<b>127</b>

## 9 Активи призначені для продажу

Станом на 31.12.2015 року у Спілки відсутні активи, утримувані для продажу.



## 10 Інвестиційна нерухомість

Станом на 31.12.2015 року у Співці відсутня інвестиційна нерухомість.

## 11 Основні засоби

Рух основних засобів був таким:

Таблиця 11.1

### Основні засоби

Найменування	31.12.2014		Надходження	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуття		Нараховано амортизації	Втрати від зменшення корисності	Інші зміни		31.12.2015	
	первісна (переоцінена вартість)	знос		первісної (переоціненої вартості)	знос	первісна (переоцінена вартість)	знос			первісної (переоціненої вартості)	знос	первісною (переоціненою вартості)	знос
Земельні ділянки													
Будинки, спорудити передавальні пристрої	772							18				772	18
Машини та обладнання	174	75	25					14				199	89
Транспортні засоби	346	46						35				346	81
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	57	34						4				57	38
Інші основні засоби													
<b>Разом</b>	<b>1349</b>	<b>155</b>	<b>25</b>					<b>71</b>				<b>1374</b>	<b>226</b>

### Основні засоби

Найменування	01.01.2014		Надходження	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуття		Нараховано амортизації	Втрати від зменшення корисності	Інші зміни		31.12.2014	
	первісна (переоцінена вартість)	знос		первісної (переоціненої вартості)	знос	первісна (переоцінена вартість)	знос			первісної (переоціненої вартості)	знос	первісною (переоціненою вартості)	Знос
Земельні ділянки													
Будинки, спорудити передавальні пристрої	276	74		496	(81)			7				772	
Машини та обладнання	105	70	16	62	11	49	45	12	7	47	27	174	75
Транспортні засоби	215	7		131	18			21				346	46
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	51	39	6	28	10	8	7	5	5	(15)	(13)	57	34
Інші основні засоби	27	12	5					2		(32)	(14)		
<b>Разом</b>	<b>674</b>	<b>202</b>	<b>27</b>	<b>717</b>	<b>(42)</b>	<b>57</b>	<b>52</b>	<b>47</b>	<b>12</b>			<b>1349</b>	<b>155</b>

На дату переходу Співка обрала для оцінки будівель в складі основних засобів справедливую вартість в якості балансової вартості. Остання оцінка будівель проводилась незалежним оцінювачем станом на 01.12.2014 року. Справедлива вартість визначалась з урахуванням ринкової інформації. Основою ринкового підходу є аналіз результатів продажів подібних будівель.

Керівництво Співки вважає, що станом на 31.12.2015 року справедлива вартість будівель відображає їх ринкову вартість.

У випадку відображення будівель за собівартістю балансова вартість була б такою:

Таблиця 11.2

Балансова вартість будівель відображених за собівартістю	31.12.2015	31.12.2014	01.01.2014
	Вартість	276	276
Накопичена амортизація та зменшення корисності	(88)	(81)	(74)
<b>Залишкова вартість</b>	<b>188</b>	<b>195</b>	<b>202</b>

Амортизація за МСФЗ нараховувалась на основі цієї балансової вартості.

Станом на 31.12.2015 та 2014 років у Співки не було об'єктів основних засобів, що тимчасово не використовуються.

## 12 Нематеріальні активи

Рух нематеріальних активів був таким:

Таблиця 12.1

### Нематеріальні активи

Найменування	31.12.2014		Надходження	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуття		Нараховано амортизації	Втрати від зменшення корисності	Інші зміни		31.12.2015	
	первісна (переоцінена вартість)	знос		первісною (переоціненою вартістю)	знос	первісна (переоцінена вартість)	знос			первісною (переоціненою вартістю)	знос	первісною (переоціненою вартістю)	знос
Права користування майном													
Права на знаки для товарів і послуг													
Авторські та суміжні з ними права													
Інші нематеріальні активи	45	18	1			1	1	5				45	22
<b>Разом</b>	<b>45</b>	<b>18</b>	<b>1</b>			<b>1</b>	<b>1</b>	<b>5</b>				<b>45</b>	<b>22</b>

### Нематеріальні активи

Найменування	01.01.2014		Надходження	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуття		Нараховано амортизації	Втрати від зменшення корисності	Інші зміни		31.12.2014	
	первісна (переоцінена вартість)	знос		первісною (переоціненою вартістю)	знос	первісна (переоцінена вартість)	знос			первісною (переоціненою вартістю)	знос	первісною (переоціненою вартістю)	знос
Права користування майном													
Права на знаки для товарів і послуг													
Авторські та суміжні з ними права													
Інші нематеріальні активи	20	14	5	20	1			3				45	18
<b>Разом</b>	<b>20</b>	<b>14</b>	<b>5</b>	<b>20</b>	<b>1</b>			<b>3</b>				<b>45</b>	<b>18</b>

### 13 Оподаткування

У відповідності до діючого законодавства, кредитні спілки в Україні вважаються неприбутковими установами. У відповідності із цим статусом, кредитні спілки не оподатковують пасивні доходи, що включають:

- ✓ проценти на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок;
- ✓ проценти на вклад (депозит) у кредитних спілках;
- ✓ інші проценти (у тому числі дисконтні доходи);
- ✓ інвестиційний прибуток, включаючи прибуток від операцій з облігаціями внутрішніх державних позик, у тому числі від зміни курсу іноземної валюти;
- ✓ роялті.

Всі інші доходи, за винятком цільового фінансування із державних фондів, підлягають оподаткуванню.

Згідно з прийнятими положеннями, нормативна ставка податку на прибуток наступна:

- ✓ 19% з 1 січня 2013 року;
- ✓ 18% з 1 січня 2014 року.

Таблиця 13.1

Податок на прибуток	31.12.2015	31.12.2014
Прибуток до оподаткування	112	89
Нормативна ставка податку	18%	18%
Теоретично обчислена сума податку при застосуванні нормативної ставки	20	16
Фактичні витрати з податку на прибуток	9	
Різниця	11	16

### 14 Резерви під зменшення корисності та інші резерви

Динаміка змін у резервах на покриття збитків від зменшення корисності та інших резервів була такою:

#### Резерви під зменшення корисності на заборгованість за неповерненими кредитами наданими членам кредитної спілки

Таблиця 14.1

Резерви під зменшення корисності на заборгованість за неповерненими кредитами наданими членам кредитної спілки	31.12.2015	31.12.2014	01.01.2014
Початок року	259	279	297
Нараховано за рік	6	33	81
Використано на списання активів	(0)	(25)	(0)
Сторновано (зменшено)	(0)	(28)	(99)
Кінець року	265	259	279

Суми резервів під зменшення корисності активів вираховуються з балансової вартості відповідних активів.

Резерви за позовами, гарантіями та зобов'язаннями визнаються як зобов'язання.

#### Забезпечення (резерв) виплат відпусток

Таблиця 14.2

Забезпечення (резерв) виплат відпусток	31.12.2015	31.12.2014	01.01.2014
Початок року	74	74	
Нараховано за рік	166	133	74
Використано на виплату відпусток	(178)	(133)	(0)
Сторновано (зменшено)	(0)	(0)	(0)
Кінець року	62	74	74

## 15 Запаси

Запаси включають наступне:

Запаси	31.12.2015	31.12.2014	Таблиця 15.1 01.01.2014
Сировина й матеріали			
Паливо		1	
Будівельні матеріали			
Запасні частини			
Інші матеріали		2	3
Малоцінні та швидкозношувані предмети			
<b>Разом</b>		<b>3</b>	<b>3</b>

Загальну суму запасів, що була включена у прибутки та збитки відображено у Примітці 20 "Витрати на персонал, інші адміністративні та операційні витрати".

## 16 Заборгованість перед кредитними установами

Спілка не проводила зовнішніх запозичень у кредитних та інших фінансових установ.

## 17 Заборгованість перед членами та інші поточні зобов'язання

### Заборгованість перед членами

Заборгованість перед членами включає:

Заборгованість перед членами	31.12.2015	31.12.2014	Таблиця 17.1 01.01.2014
<b>Внески (вклади) членів кредитної спілки на депозитні рахунки</b>			
Непоточні	1229	907	1062
<b>Разом</b>	<b>1229</b>	<b>907</b>	<b>1062</b>
Поточні			
поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1465	2463	2812
до запитання	196	102	432
до 3-х місяців	72	291	207
від 3-х до 12-ти місяців	957	1012	1446
<b>Разом</b>	<b>2690</b>	<b>3868</b>	<b>4897</b>
<b>Всього внески (вклади) членів кредитної спілки на депозитні рахунки</b>	<b>3919</b>	<b>4775</b>	<b>5959</b>

### Заборгованість за процентами нарахованими по внесках членів кредитної спілки

Заборгованість за процентами нарахованими по внесках членів кредитної спілки включають:

Заборгованість за процентами нарахованими по внесках членів кредитної спілки	31.12.2015	31.12.2014	Таблиця 17.2 01.01.2014
Непоточні	21	1	
<b>Разом</b>	<b>21</b>	<b>1</b>	
Поточні			
поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	66	117	105
до запитання	5	4	7
до 3-х місяців	1	4	3
від 3-х до 12-ти місяців	25	29	42
<b>Разом</b>	<b>97</b>	<b>154</b>	<b>157</b>
<b>Всього заборгованість за процентами нарахованими по внесках (вкладах) членів кредитної спілки на депозитні рахунки</b>	<b>118</b>	<b>155</b>	<b>15</b>

## Інші поточні зобов'язання

Інші поточні зобов'язання включають:

Інші поточні зобов'язання	31.12.2015	31.12.2014	01.01.2014
Зобов'язання перед особами, що припинили членство у кредитній спілці	51	92	89
Інші зобов'язання			
<b>Разом</b>	<b>51</b>	<b>92</b>	<b>89</b>

## 18 Капітал

### Пайовий капітал

Пайовий капітал формується із пайових внесків членів Спілки, що вносяться при вступі у кредитну спілку. Розмір обов'язкового пайового внеску є однаковим для всіх членів кредитної спілки та встановлюється у порядку, визначеному загальними зборами кредитної спілки, як фіксована сума. Повернення обов'язкового пайового внеску провадиться в порядку, передбаченому статутом кредитної спілки, але не пізніше ніж через один місяць після прийняття загальними зборами або спостережною радою кредитної спілки відповідного рішення.

Рішенням загальних зборів за умови, якщо така можливість передбачена статутом кредитної спілки, може бути встановлена обов'язковість унесення всіма членами кредитної спілки з визначеною періодичністю певної суми додаткового пайового внеску, який повертається виключно в разі припинення членства в кредитній спілці.

Пайовий капітал	31.12.2015	31.12.2014	01.01.2014
Пайові внески членів кредитної спілки (обов'язкові)	24	27	30
Пайові внески членів кредитної спілки (обов'язкові періодичні)			
<b>Разом</b>	<b>24</b>	<b>27</b>	<b>30</b>

### Додатковий капітал

Додатковий капітал кредитної спілки формується за рахунок цільових внесків членів кредитної спілки, благодійних внесків фізичних та юридичних осіб, безоплатно отриманого майна і необоротних активів.

Цільовий внесок у додатковий є внеском цільового призначення члена кредитної спілки, який формує додатковий капітал кредитної спілки. Рішенням загальних зборів, за умови, якщо така можливість передбачена статутом кредитної спілки, може бути встановлена обов'язковість унесення всіма членами кредитної спілки з визначеною періодичністю певної суми цільового внеску членів кредитної спілки в додатковий капітал.

Благодійні внески в додатковий капітал спрямовуються на формування додаткового капіталу кредитної спілки.

Нарахування плати (процентів) та розподіл доходу на ці внески не здійснюються.

Додатковий капітал може бути використаний на покриття збитків.

### Капітал (резерв) переоцінки

Резерв з переоцінки основних засобів, нематеріальних активів, фінансових інструментів та ін. використовується для відображення збільшення справедливої вартості, а також їх зменшення, але тією мірою, в якій таке зменшення стосується попереднього збільшення вартості того ж самого активу, попередньо відображеного у складі капіталу.

Рух за статтями резервів переоцінки був таким:

Капітал (резерв) переоцінки	31.12.2014	Приріст	Списання	31.12.2015
Резерв з переоцінки основних засобів	759		38	721
Резерв з переоцінки нематеріальних активів	19		4	15
Резерв з переоцінки фінансових інструментів				
Резерв з переоцінки інший				
<b>Разом</b>	<b>778</b>		<b>42</b>	<b>736</b>

  

Капітал (резерв) переоцінки	01.01.2014	Приріст	Списання	31.12.2014
Резерв з переоцінки основних засобів		798	39	759
Резерв з переоцінки нематеріальних активів		20	1	19
Резерв з переоцінки фінансових інструментів				
Резерв з переоцінки інший				
<b>Разом</b>		<b>818</b>	<b>40</b>	<b>778</b>

## Резервний капітал

Резервний капітал призначено для відшкодування можливих збитків кредитної спілки, які не можуть бути покритими за рахунок надходжень поточного року, забезпечення платоспроможності кредитної спілки та захисту заощаджень її членів.

Резервний капітал кредитної спілки формується за рахунок вступних внесків членів кредитної спілки та частини доходів кредитної спілки та інших джерел, перелік яких визначено статутом кредитної спілки.

Таблиця 18.3

Резервний капітал	31.12.2015	31.12.2014	01.01.2014
Резервний капітал, сформований за рахунок вступних внесків членів кредитної спілки	243	230	214
Резервний капітал, сформований за рахунок доходу кредитної спілки	3325	3250	3157
Резервний капітал, сформований за рахунок інших джерел	46	39	30
<b>Разом</b>	<b>3614</b>	<b>3519</b>	<b>3401</b>

Резервний капітал формується за графіком, передбаченим у положенні про фінансове управління кредитної спілки, до моменту досягнення ним не менш як 15 відсотків від суми активів, зважених на ризик кредитної спілки. Зміна графіка формування резервного капіталу може здійснюватися не частіше ніж раз на рік. За рішенням спостережної ради, якщо така можливість передбачена порядком розподілу доходу, затвердженим рішенням загальних зборів, кредитна спілка має право спрямовувати на формування резервного капіталу частину доходу більшу, ніж передбачена графіком формування резервного капіталу.

Резервний капітал використовується, як першочергове джерело покриття збитків кредитної спілки за результатами фінансового року в зазначеному порядку за рішенням загальних зборів членів кредитної спілки.

У звітному 2015 році було збільшено резервний капітал Спілки на 75 тис. грн. (2014 р.: 93 тис. грн.).

## 19 Доходи

Доходи за звітні періоди включають наступне:

### Дохід від реалізації послуг

Таблиця 19.1

Дохід від реалізації послуг	31.12.2015	31.12.2014
Дохід за кредитами наданими членам кредитної спілки	2660	2907
<b>Разом</b>	<b>2660</b>	<b>2907</b>

### Інші операційні доходи

Інші операційні доходи	31.12.2015	31.12.2014
Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	42	
Дохід від реалізації інших оборотних активів		
Дохід від одержаних штрафів, пені, неустойки		
Відшкодування раніше списаних активів		28
Дохід від списання кредиторської заборгованості	45	
Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів	92	19
<b>Разом</b>	<b>179</b>	<b>47</b>

### Інші фінансові доходи

Таблиця 19.2

Інші фінансові доходи	31.12.2015	31.12.2014
Дохід за кредитами наданими іншим кредитним спілкам		
Дохід за вкладками на депозитних рахунках в банках	59	102
Дохід за вкладками на депозитних рахунках в об'єднаній кредитній спілці		
Дохід на внески внесені до капіталу кооперативного банку та об'єднаної кредитної спілки		
Відсотки одержані	2	7
Інші доходи від фінансових операцій	11	
<b>Разом</b>	<b>72</b>	<b>109</b>

## Інші доходи

	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>
<b>Інші доходи</b>		
Дохід від реалізації фінансових інвестицій		
Дохід від безоплатно одержаних активів		
Інші доходи від звичайної діяльності	5	1
<b>Разом</b>	<b>5</b>	<b>1</b>

Таблиця 19.3

## 20 Витрати на персонал, інші адміністративні та операційні витрати

Витрати на персонал, інші адміністративні та операційні витрати включають:

### Матеріальні витрати

	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>
<b>Матеріальні витрати</b>		
Витрати сировини й матеріалів	19	20
Витрати палива й енергії	53	57
Витрати будівельних матеріалів		
Витрати запасних частин	3	3
Інші матеріальні витрати	4	9
<b>Матеріальні витрати</b>	<b>79</b>	<b>89</b>

Таблиця 20.1

### Витрати на персонал

	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>
<b>Витрати на персонал</b>		
Заробітна плата та премії	1272	1249
Нарахування на фонд заробітної плати	457	455
<b>Витрати на персонал</b>	<b>1729</b>	<b>1704</b>

Таблиця 20.2

### Інші адміністративні та операційні витрати

	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>
<b>Інші адміністративні та операційні витрати</b>		
Оренда та утримання приміщень	70	48
Ремонт та обслуговування основних засобів	17	
Витрати на розрахунково-касове обслуговування та інші банківські послуги	16	20
Витрати на охорону та інше утримання офісу	25	23
Послуги зв'язку та Інтернет	13	11
Резерв сумнівних боргів	7	35
Витрати на проведення загальних зборів та презентаційні витрати	18	20
Юридичні та консультаційні послуги	54	52
Операційні податки		2
Витрати на відрядження та відповідні витрати	19	29
Витрати на страхування		
Благодійна діяльність	21	24
Витрати на сплату членських внесків до асоціацій та об'єднань кредитних спілок та на відрахування до спільних фінансових фондів (метою формування яких є фінансове оздоровлення кредитних спілок)	33	33
Пені та штрафи сплачені		
Витрати на обслуговування орендованих основних засобів		
Інше	10	46
<b>Інші адміністративні та операційні витрати</b>	<b>303</b>	<b>343</b>

Таблиця 20.3

## 21 Управління ризиками

Діяльності кредитної спілки притаманний ризик, яким управляють за допомогою постійного процесу виявлення, оцінки та контролю ризиків, з урахуванням лімітів ризику та інших засобів контролю. Процес управління ризиками є вирішальним для постійної прибутковості Спілки, а кожен співробітник Спілки несе відповідальність за вплив ризиків, пов'язаних з його службовими обов'язками.

Спілка наражається на фінансові ризики (кредитний ризик, ризик ліквідності та ринковий ризик) та нефінансові ризики (юридичний, операційний та інші ризики).

### *Структура управління ризиками*

Остаточну відповідальність за встановлення та затвердження цілей в сфері управління ризиками та капіталом несе Спостережна рада. При цьому Спілка має окремі незалежні підрозділи, які відповідають за управління ризиками та моніторинг за ними.

### *Правління*

Правління відповідає за внесення пропозицій та реалізацію всіх цілей в сфері управління ризиками та капіталом, а також за загальне управління ризиками, контроль та впровадження політики управління ризиками. Регулярний аналіз ризиків забезпечує достатню основу для прийняття рішень членами Правління щодо доречності процедур у процесі виявлення, оцінки та мінімізації ризиків.

Правління здійснює управління активами та пасивами Спілки у відповідності до нормативно-правової бази України, забезпечує баланс між ризиками та прибутками та також підтримує систему ефективного управління ризиками.

### *Кредитний комітет*

Кредитний комітет несе загальну відповідальність за розробку стратегії управління кредитними ризиками та впровадження принципів, структури, політики та лімітів. Цей комітет відповідає за основні питання, пов'язані з ризиками, і здійснює управління та контроль за процесом прийняття рішень стосовно ризиків. Він також відповідає за дотримання індивідуальних лімітів у межах, встановлених Спостережною радою. Усі дозволи на надання кредитів видаються Кредитним комітетом.

### *Внутрішній аудит*

Процеси управління ризиками в Спілці підлягають періодичному аудиту внутрішнім аудитором, який перевіряє як достатність процедур, так і дотримання Спілкою цих процедур.

### *Системи оцінки ризиків та звітування*

Спілка здійснює регулярний контроль та оцінку ризиків, на які вона наражається, керуючись як рекомендаціями Нацкомфінпослуг, так і власним досвідом. Основним методом обмеження рівня ризику є встановлення та контроль лімітів. Основою системи лімітів є нормативні показники Нацкомфінпослуг та ліміти, прийняті в Спілці.

### *Зниження ризику*

Спілка активно використовує різні види забезпечення (заставу, поруку, гарантію, притримання, ін.) для зниження кредитного ризику. Використання забезпечення кредиту дає Спілці можливість контролювати активи у разі невиконання зобов'язань позичальником. Забезпечення є потенційним джерелом погашення кредиту. Однак рішення Спілки надати кредит не приймається лише на основі наявності достатнього забезпечення по даному кредиту. Кожне рішення надати кредит супроводжується кредитним аналізом, що знижує кредитний ризик та підвищує якість кредитного портфелю Спілки.

Спілка вживає ряд заходів, щоб гарантувати погашення кредитів. Після надання кредиту, працівники на яких покладено обов'язки з управління ризиками несуть відповідальність за управління кредитом, що включає постійний моніторинг фінансового стану позичальника, дотримання позичальником положень, встановлених кредитним договором, а також пошук нових можливостей подальшої співпраці із ним. Моніторинг кредитів забезпечує виявлення на ранніх етапах ознаки того, що у позичальника виникли фінансові труднощі у погашенні кредиту. Це робиться на ранніх етапах, щоб максимізувати вплив коригувальних дій Спілки та знизити можливі збитки.

### *Надмірна концентрація ризиків*

Концентрація вказує на відповідну чутливість результатів діяльності Спілки до змін у конкретній галузі чи географічному регіоні. Концентрація виникає в тому разі, якщо певна група членів працюють на одному або декількох суб'єктах господарювання, що здійснюють однакову господарську діяльність або діяльність в одному географічному регіоні, або мають подібні економічні характеристики, що обумовлюють здатність членів Спілки виконувати договірні зобов'язання, які зазнають однакового впливу через зміни в економічних, політичних або інших умовах.

З метою уникнення надмірної концентрації ризиків, внутрішня політика і процедури Спілки включають конкретні інструкції щодо зосередження уваги на збереженні диверсифікованого портфелю. Весь процес управління кредитами здійснюється за встановленою кредитною політикою. Станом на 31 грудня 2015 та 2014 років не було значної концентрації ризику у кредитному портфелі Спілки.

## Кредитний ризик

Кредитний ризик – це ризик понесення Спілкою збитку в результаті невиконання договірних зобов'язань. Спілка здійснює управління та контроль кредитного ризику шляхом встановлення лімітів на суму ризику, який вона готова взяти на себе, стосовно окремих членів і географічної концентрації, а також шляхом моніторингу рівня заборгованості до встановлених лімітів.

Спілка запровадила процес перевірки якості кредитів для забезпечення завчасного виявлення можливих змін кредитоспроможності членів. Ліміти встановлюються шляхом застосування системи класифікації кредитного ризику, яка встановлює рейтинг ризику для кожного члена. Рейтинги ризику підлягають регулярному перегляду. Процес перевірки якості кредитів дозволяє Спілці оцінювати потенційний збиток в результаті ризиків, на які він наражається, та вживати відповідні дії для їх усунення.

Для аналізу кредитної якості клієнтів, Спілка сегментує кредитний портфель у залежності від мети надання кредиту на наступні категорії:

- ✓ комерційні кредити;
- ✓ кредити, надані на ведення фермерських господарств;
- ✓ кредити, надані на ведення особистих селянських господарств;
- ✓ кредити, надані на придбання, будівництво, ремонт та реконструкцію нерухомого майна;
- ✓ споживчі кредити.

*Аналіз за строками погашення прострочених кредитів, корисність яких не змінилась, за класами фінансових активів:*

Більш детальна інформація стосовно резерву під зменшення корисності кредитів наведена в Примітці 14 "Резерви під зменшення корисності та інші резерви".

### *Аналіз зменшення корисності*

Для цілей визнання збитків від зменшення корисності фінансових активів у бухгалтерському обліку, Спілка використовує модель понесених збитків. Ця модель передбачає, що збитки мають бути визнані лише тоді, коли спостерігаються об'єктивні випадки понесення збитків.

Основні міркування в ході аналізу зменшення корисності кредитів включають:



- ✓ існують будь-які відомі труднощі щодо надходження грошових потоків від членів; або
- ✓ порушення первісних умов договору.

Спілка здійснює аналіз зменшення корисності у двох напрямках: створення резерву під зменшення корисності на сукупній та індивідуальній основі.

*Резерв під зменшення корисності кредитів на сукупній основі*

Спілка визначає суму резерву під зменшення корисності наданих кредитів, стосовно яких ще немає об'єктивних ознак зменшення корисності, на сукупній основі. Спілка аналізує резерви під зменшення корисності на кожну звітну дату. Збитки від зменшення корисності визначаються з урахуванням такої інформації: збитки в портфелі у попередніх періодах, поточні економічні умови, відповідний проміжок часу між моментом можливого понесення збитку від зменшення корисності та моментом визначення зменшення корисності як такого, що потребує створення резерву в ході аналізу зменшення корисності окремих активів, а також очікувані надходження та відшкодування в разі зменшення корисності. Надалі резерв під зменшення корисності переглядається на предмет відповідності загальній політиці Спілки.

*Резерв під зменшення корисності на індивідуальній основі*

Спілка визначає суму резерву під зменшення корисності окремо за кожним безнадійним кредитом в індивідуальному порядку на повну суму цієї заборгованості. Збитки від зменшення корисності оцінюються на кожну звітну дату, якщо будь-які непередбачені обставини не вимагають більшої уваги.

Також Спілка моніторить коефіцієнти ризиковості операцій, встановлені Нацкомфінпослуг<sup>1</sup>:

**Таблиця 21.1**  
**Дотримання**

<b>Коефіцієнти ризиковості операцій</b>	<b>Нормативне значення</b>	<b>31.12.2015</b>	<b>31.12.2014</b>
Норматив 3.2.2			
Максимальний залишок за наданими кредитами одного члена кредитної спілки у співвідношенні до капіталу кредитної спілки	≤ 25	0,1	0,1

**Ризик ліквідності та управління джерелами фінансування**

Ризик ліквідності – це ризик того, що Спілка не зможе виконати свої зобов'язання за виплатами при настанні строку їх погашення у звичайних або непередбачених умовах. Ризик ліквідності включає неможливість управляти незапланованим скороченням або змінами в джерелах фінансування. Ризик ліквідності також виникає внаслідок нездатності розпізнати або врахувати зміни кон'юнктури ринку, які впливають на здатність швидко реалізувати активи з мінімальною втратою їх вартості.

Управління ліквідністю спрямоване на досягнення достатнього рівня ліквідних активів та підтримку диверсифікованої ресурсної бази, а також на дотримання діючого законодавства та нормативно-правових актів щодо управління ризиком ліквідності.

Для забезпечення ефективності управління ліквідністю, Спілка управляє як активами, так і пасивами. Основні джерела фінансування включають внески (вклади) членів кредитної спілки на депозитні рахунки, а також надходження додаткових пайових внесків.

Для контролю за ризиком ліквідності, Спілка на регулярній основі здійснює моніторинг позицій щодо ліквідності. Основним методом аналізу є аналіз строкової структури активів та пасивів Спілки. Для чого формуються звіти, що включають дані про строки погашення всіх балансових активів та пасивів. Спілка вважає, що аналіз продуктів за строками кінцевого погашення не в повній мірі відображає реальний рух грошових коштів. Спілка досліджує динаміку таких продуктів. За результатами аналізу такої динаміки, Спілка розробляє сценарії ситуацій з ліквідністю.

Також Спілка щоденно моніторить коефіцієнти ліквідності та управління джерелами фінансування, встановлені Нацкомфінпослуг:

**Таблиця 21.2**  
**%**

<b>Коефіцієнти ліквідності та управління джерелами фінансування</b>	<b>Нормативне значення</b>	<b>31.12.2015</b>	<b>31.12.2014</b>
Норматив 4.1.1			
Норматив миттєвої ліквідності визначається як співвідношення суми грошових коштів у касі та на поточних рахунках у банках до суми внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки до запитання	≥ 10	87,1	228,0
Норматив 4.2.1			
Норматив короткострокової ліквідності визначається як співвідношення ліквідних активів з початковим терміном погашення до одного року до короткострокових зобов'язань з початковим терміном погашення до одного року	≥ 100	355,2	352,2
Норматив 3.2.4			
Загальна сума залучених на договірних умовах кредитів банків, кредитів об'єднаної кредитної спілки, грошових коштів інших установ та організацій у співвідношенні до вартості загальних зобов'язань та капіталу кредитної спілки на момент залучення	≤ 50	н/з	н/з
Норматив 3.2.5			
Зобов'язання кредитної спілки перед одним своїм членом у співвідношенні до загальних зобов'язань кредитної спілки	≤ 10	0,4	0,4

<sup>1</sup> Тут і надалі подано нормативи, що встановлені Розпорядженням № 7 Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України "Про затвердження Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок" від 16.01.2004 року, які розраховані на основі спеціальної звітності, що подається до Нацкомфінпослуг, у відповідності до Розпорядження № 177 Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 25.12.2003 року "Про затвердження Порядку складання та подання звітності кредитними спілками та об'єднаними кредитними спілками до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг".

Аналіз фінансових зобов'язань, згрупованих на основі строків від дати звіту про фінансовий стан до дати погашення згідно з відповідним договором

У наведеній нижче таблиці відображено види і строки погашення фінансових зобов'язань Спілки станом на 31 грудня 2015 та 2014 років на основі договірних недисконтованих зобов'язань з виплати коштів:

Недисконтовані фінансові зобов'язання	До 3 міс.	Від 3 до 12 міс.	Від 1 до 5 років	Понад 5 років	Всього
Заборгованість перед кредитними установами					
Заборгованість перед членами за внесками (вкладами) членів кредитної спілки на депозитні рахунки	757	1871	1291		3919
Заборгованість перед членами за додатковими пайовими внесками					
Заборгованість перед членами за цільовими внесками					
Заборгованість перед членами за іншою заборгованістю					
<b>Всього недисконтовані фінансові зобов'язання станом на 31.12.2015 р.</b>	<b>757</b>	<b>1871</b>	<b>1291</b>		<b>3919</b>
Недисконтовані фінансові зобов'язання	До 3 міс.	Від 3 до 12 міс.	Від 1 до 5 років	Понад 5 років	Всього
Заборгованість перед кредитними установами					
Заборгованість перед членами за внесками (вкладами) членів кредитної спілки на депозитні рахунки	1164	2710	901		4775
Заборгованість перед членами за додатковими пайовими внесками					
Заборгованість перед членами за цільовими внесками					
Заборгованість перед членами за іншою заборгованістю					
<b>Всього недисконтовані фінансові зобов'язання станом на 31.12.2014 р.</b>	<b>1164</b>	<b>2710</b>	<b>901</b>		<b>4775</b>

До коштів членів включені внески (вклади) членів кредитної спілки на депозитні рахунки та інші внески на зворотній основі а також заборгованість перед кредитними установами. Згідно із законодавством України, Спілка зобов'язана виплачувати кошти за цими внесками (вкладами) на вимогу членів. Ці залишки включені до показників, поданих вище, за строками їх сплати, передбаченими договорами (тобто за умови, що члени не вимагатимуть виплати до строку, зазначеному у договорі). Значна частина внесків (вкладів) є короткостроковими і тому у таблиці вони показані у колонці "До 3 місяців".

Загальна сума внесків (вкладів) членів, без врахування суми нарахованих, та несплачених відсотків та майбутніх недисконтованих грошових потоків, включених до періоду від 3 до 12 місяців. Однак Спілка розраховує на те, що більшість членів не вимагатимуть виплат на найбільш ранню можливу дату, коли Спілка мала б здійснити відповідну виплату, і таблиця не відображає очікувані грошові потоки, розраховані Спілкою на основі історичної інформації щодо переукладання депозитів.

## Ринковий ризик

Ринкові ризики – це ризики, пов'язані з можливими збитками через коливання різноманітних ринкових чинників (наприклад, процентних ставок, тощо). Ринковий ризик включає: процентний ризик, валютний ризик, ціновий ризик та ризик дострокового погашення.

Спілка використовує різноманітні методи та підходи для аналізу та контролю ринкового ризику.

### Процентний ризик

Процентний ризик – це ризик потенційних втрат від несприятливих та неочікуваних змін процентних ставок, що має вплив на майбутні грошові потоки та справедливую вартість фінансових інструментів.

Спілка використовує різноманітні підходи та методи для аналізу процентного ризику. Основним інструментом є аналіз активів та пасивів за строками до перегляду процентних ставок. Спілка має можливість формувати відповідний звіт на щоденній основі.

### Валютний ризик

Валютний ризик – це ризик потенційних збитків внаслідок несприятливих та неочікуваних коливань обмінних курсів іноземних валют, який має потенційний вплив на прибутковість та капітал Спілки.

Оскільки, Спілка не проводила за звітний і попередні періоди операції в іноземній валюті, то для Спілки невластивий валютний ризик.

### Ціновий ризик

Ціновий ризик – ризик того, що вартість фінансового інструменту коливатиметься внаслідок змін ринкових цін незалежно від того, спричинені ці зміни факторами, які властиві конкретному типу цінних паперів або їх емітенту, чи факторами, які впливають на всі цінні папери в обігу на ринку.

Оскільки, Спілка не проводила за звітний і попередні періоди операції із цінними паперами, то для Спілки невластивий ціновий ризик.

### Ризик дострокового погашення

Ризик дострокового погашення – це ризик понесення Спілкою фінансового збитку внаслідок того, що її члени та контрагенти погасять зобов'язання або вимагатимуть погашення зобов'язань раніше чи пізніше, ніж очікувалось.

Станом на 31 грудня 2015 та 2014 років керівництво вважає, що для Спілки невластивий ризик дострокового погашення.

## Операційний ризик

Операційний ризик - імовірність виникнення збитків Спілки внаслідок неадекватності або збоїв внутрішніх процесів, впливу людського

фактору, збоїв і помилок у системах, а також впливу зовнішніх подій.

До цієї категорії належать всі види шахрайств, юридичний ризик і не належить стратегічний та репутаційний ризик. У разі збоїв в системі внутрішнього контролю операційний ризик може призвести до фінансових збитків мати правові чи регулятивні наслідки або спричинити шкоду репутації.

Концепція контролю, моніторингу й своєчасного реагування на потенційні ризики є ефективним інструментом управління ризиками. Контролі включають в себе ефективний розподіл обов'язків, прав доступу, процедур авторизації, навчання персоналу та процедури оцінки ризиків.

Рівень операційних ризиків знижений завдяки комплексу заходів, що включає: впровадження системи управління операційних ризиків, аналіз та моніторинг процесів та продуктів в частині управління операційними ризиками, навчання персоналу та підвищення обізнаності працівників про операційні ризики в цілому, контроль за дотриманням працівниками Спілки нормативних документів.

## 22 Договірні та умовні зобов'язання

### Оподаткування

Українське законодавство щодо оподаткування та здійснення інших операцій продовжує розвиватися по мірі переходу до ринкової економіки. Законодавчі та нормативні акти не завжди чітко сформульовані, а їх інтерпретація залежить від точки зору місцевих, обласних і центральних органів державної влади та інших урядових органів. Нерідко точки зору різних органів на певне питання не співпадають. Керівництво вважає, що Спілка дотримувалася всіх нормативних положень, і всі передбачені законодавством податки були нараховані та сплачені. У випадках, коли ризик відпливу ресурсів є ймовірним, Спілка нараховує податкові зобов'язання на основі оцінок керівництва.

Діяльність Спілки та її фінансовий стан і надалі будуть зазнавати впливу розвитку політичної ситуації в Україні, включаючи застосування існуючих та майбутніх законодавчих та податкових нормативних актів. Керівництво Спілки вважає, що зобов'язання, які можуть виникнути у результаті таких непередбачуваних обставин, пов'язаних з її операційною діяльністю, не будуть мати на Спілку більшого впливу, ніж на інші подібні суб'єкти господарювання в Україні.

Станом на 31.12.2015 року керівництво Спілки вважає, що інтерпретація Спілкою норм податкового законодавства, вказаного вище, є належною.

### Юридичні аспекти

В ході звичайного ведення операцій Спілка виступає стороною різних судових процесів та спорів. Керівництво вважає, що остаточний розмір зобов'язань, які можуть виникнути внаслідок цих судових процесів або спорів, не буде мати суттєвого негативного впливу на фінансовий стан чи результати майбутньої діяльності Спілки.

## 23 Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення

У наведеній нижче таблиці представлено аналіз активів та зобов'язань за строками їх очікуваного відшкодування або погашення. Інформація про договірні недисконтовані зобов'язання Спілки стосовно погашення наведено у Примітці 21 "Управління ризиками".

Таблиця 23.1.

Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення	До одного року	Понад один рік	Всього	До одного року	Понад один рік	Всього
	2015 р.	2015 р.		2014 р.	2014 р.	
<b>Активи</b>						
Грошові кошти та їх еквіваленти	170		170	464		464
Фінансові інвестиції						
Кредити надані та інші активи, що не є фінансовими активами	7304		7304	7811		7811
Заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	115		115	127		127
Активи призначені для продажу						
Інвестиційна нерухомість						
Основні засоби		1148	1148		1194	1194
Нематеріальні активи		23	23		27	27
Запаси				3		3
Інші активи	21		21	11		11
<b>Всього активів</b>	<b>7610</b>	<b>1171</b>	<b>8781</b>	<b>8416</b>	<b>1221</b>	<b>9637</b>
<b>Зобов'язання</b>						
Заборгованість перед кредитними установами						
Заборгованість перед членами	2808	1229	4037	4024	907	4931
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	9		9			
Резерви	62		62	74		74
Інші зобов'язання	64		64	101		101
<b>Всього зобов'язань</b>	<b>2943</b>	<b>1229</b>	<b>4172</b>	<b>4199</b>	<b>907</b>	<b>5106</b>
<b>Чиста сума</b>	<b>4667</b>	<b>(58)</b>	<b>4609</b>	<b>4217</b>	<b>314</b>	<b>4531</b>

Аналіз строків погашення відображає сальдо сум, що підлягають оплаті в строк до одного року. Також, заборгованість перед членами включає строкові внески (вклади) на депозитні рахунки та додаткові пайові внески (Примітка 17 "Заборгованість перед членами та інші поточні зобов'язання"). Згідно із законодавством України, Спілка зобов'язаний виплатити ці внески на вимогу члена. Однак, Спілка не очікує, що багато членів вимагатимуть повернення раніше дати закінчення строку договору, а також очікує, що значну частину внесків (вкладів) на депозитні рахунки буде пролонговано. Зазначені сальдо відображені за їх строком погашення згідно укладених договорів.

## 24 Операції з пов'язаними сторонами

Відповідно до МСБО 24 "Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін", пов'язаними вважаються сторони, одна з яких має можливість контролювати або у значній мірі впливати на операційні та фінансові рішення іншої сторони. При розгляді кожного можливого випадку відносин з пов'язаними сторонами до уваги береться суть цих відносин, а не лише юридична форма. До пов'язаних сторін входять органи управління та ключовий управлінський персонал, які мають повноваження та відповідають за планування, управління та контроль за діяльністю Спілки прямо чи опосередковано, а також їхні прямі родичі першого ступеня споріднення. Органи управління включають фізичні особи, які є членами Спостережної ради та Ревізійної комісії. Ключовий управлінський персонал включають фізичні особи, які є членами Правління та Кредитного комітету.

Пов'язані сторони можуть проводити операції, які не проводились би між непов'язаними сторонами. Терміни, умови та суми таких операцій можуть відрізнятися від термінів, умов та сум операцій між непов'язаними сторонами.

Таблиця 24.1

Операції з пов'язаними сторонами	Органи управління	Ключовий управлінський персонал	Органи управління	Ключовий управлінський персонал
	2015	2015	2014	2014
<b>Кредити надані:</b>				
Непогашені кредити станом на 1 січня (загальна сума)		3	4	
Кредити, видані протягом року		14		13
Погашення кредитів протягом року	(0)	(13)	(4)	(10)
Інші зміни				
<b>Непогашені кредити станом на 31 грудня (загальна сума)</b>		<b>4</b>		<b>3</b>
<b>Внески (вклади) членів кредитної спілки на депозитні рахунки:</b>				
Внески (вклади) на депозитні рахунки станом на 1 січня	319	638	382	727
Внески (вклади) на депозитні рахунки, отримані протягом року	215	825	406	711
Внески (вклади) на депозитні рахунки, погашені протягом року	(202)	(723)	(469)	(800)
Інші зміни				
<b>Внески (вклади) на депозитні рахунки станом за 31 грудня</b>	<b>332</b>	<b>740</b>	<b>319</b>	<b>638</b>
<b>Додаткові пайові внески членів кредитної спілки:</b>				
<b>Додаткові пайові внески членів кредитної спілки станом на 1 січня</b>				
Додаткові пайові внески членів кредитної спілки, отримані протягом року				
Додаткові пайові внески членів кредитної спілки, погашені протягом року	(0)	(0)	(0)	(0)
Інші зміни				
<b>Додаткові пайові внески членів кредитної спілки станом на 31 грудня</b>				
Проценти за кредитами отриманими		1		1
Проценти за внесками (вкладами) на депозитні рахунки	40	72	49	94
Проценти за додатковими пайовими внесками				
Оренда та інші господарські операції				

## 25 Достатність капіталу

Спілка здійснює активне управління рівнем достатності капіталу для захисту від ризиків, притаманних його діяльності. Достатність капіталу Спілки контролюється з використанням нормативів, встановлених Нацкомфінпослуг при здійсненні нагляду за Спілкою.

Основною ціллю управління капіталом Спілки є забезпечення дотримання зовнішніх вимог стосовно капіталу та утримання високих кредитних рейтингів і належних нормативів капіталу, необхідних для провадження діяльності.

Станом на 31 грудня 2015 та 2014 років Спілка повністю дотримувалася всіх зовнішніх встановлених вимог щодо капіталу.

Спілка управляє структурою капіталу та відповідно змінює її з огляду на зміни в економічних умовах та характеристиках ризиків, пов'язаних з її діяльністю. З метою підтримання або зміни структури капіталу Спілка може коригувати суми за нарахованою платою (процентами) на пайові внески, що виплачуються пайовикам, повернути їм додатковий пайовий капітал. Жодних змін у цілях, політиці та процедурах управління капіталом у порівнянні з попередніми роками не відбулося.

*Норматив достатності капіталу згідно з вимогами Нацкомфінпослуг*

Згідно з вимогами Нацкомфінпослуг, Спілка має підтримувати показник достатності капіталу на рівні 10% від суми її загальних зобов'язань.

Таблиця 25.1  
%

Нормативи достатності капіталу	Нормативне значення	31.12.2015	31.12.2014
Норматив 2.2.1	≥ 10	88,6	70,7
Норматив достатності капіталу			

Станом на 31.12.2015 року норматив достатності капіталу Спілки перевищував встановлений законодавством мінімальний норматив.

*Норматив достатності регулятивного капіталу*

Норматив достатності регулятивного капіталу (платоспроможності) визначається як співвідношення регулятивного капіталу (власних коштів) кредитної спілки до сумарних активів, зважених за ступенем ризику та суми залишку зобов'язань членів кредитної спілки перед третіми особами, за якими кредитна спілка виступає поручителем, зважених за ступенем ризику.

Станом на 31.12.2015 року показник достатності регулятивного капіталу Спілки, розрахований згідно з вимогами Нацкомфінпослуг та становив:

Таблиця 25.2  
%

Нормативи достатності регулятивного капіталу	Нормативне значення	31.12.2015	31.12.2014
Норматив 2.2.2	≥ 7	48,7	46,1
Норматив регулятивного капіталу			

## 26 Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності

Дата переходу на МСФЗ – 1 січня 2015 року. Спілка вперше застосувала Міжнародні стандарти фінансової звітності при підготовці фінансової звітності. Вплив на відображення власного капіталу, загального сукупного доходу і руху грошових коштів, представлено в цьому розділі, внаслідок переходу на МСФЗ.

### Звільнення під час першого застосування МСФЗ

Під час першого застосування, МСФЗ 1 "Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності" дозволяє певні звільнення від повного ретроспективного застосування МСФЗ. Спілка скористалася певними винятками і деякими додатковими звільненнями, які зазначені нижче.

Винятки прийняті Спілкою:

- ✓ Фінансові активи та зобов'язання, які не були визнані згідно загальноприйнятих стандартів бухгалтерського обліку, що використовувались Спілкою раніше (П(С)БО) до дати переходу на МСФЗ, не визнаються у відповідності з МСФЗ.
- ✓ Спілка використовувала систему оцінки згідно МСФЗ, які відповідають тим, які застосовувалися згідно стандартів П(С)БО (з поправкою на відмінності облікової політики), якщо існують об'єктивні свідчення, що ця оцінка була помилковою.
- ✓ Визначаючи справедливую вартість Спілка розглядала справедливую вартість або переоцінку як розрахункову вартість, яка відображає умови, що існували на дату, на яку відбувається визначення справедливої вартості.

## 27 Події після дати балансу

### Зміни в умовах здійснення діяльності в Україні

Повільний темп реформ в Україні безперечно став причиною суспільної незвіри. На думку окремих експертів, українська економіка вже досягла «дна». Реформісти в уряді намагалися подолати тиск олігархів. Змін в бюрократії і адміністрації недостатньо. Через не виконання необхідних умов для продовження кредитування, Міжнародний валютний фонд може розглянути рішення призупинити фінансування України. МВФ уже попередив, що отримання допомоги в розмірі 40 млрд. дол. США. може бути під загрозою. Крім того, 1 січня 2016 року Росія оголосила дефолт України в результаті неповернення кредиту у сумі 3 млрд. дол. США., отриманих Україною в кінці 2013 року за випущені і викуплені Росією єврооблігації. Документи по цій справі передані до лондонського суду.

До поглиблення економічної кризи, ще додалася криза політична. Економіка впала і рейтинги прем'єра впали. Якщо внутрішня криза продовжиться, Україна може втратити зовнішню допомогу. Посилення політичної кризи в Україні може поставити під загрозу Мінські угоди, повне виконання яких (було заплановано на грудень 2015 року) вже відкладено на невизначений термін. У той час як обидві сторони звинувачують одна одну в невиконанні зобов'язань, політичні події в Києві можуть дати Росії нові підстави у відмові від передачі контролю над кордоном уряду України.

Кінцевий результат розвитку та наслідки політичної кризи важко спрогнозувати, однак вони можуть мати подальший серйозний негативний вплив на економіку України та фінансову звітність Спілки.

### Зміни в обмінних курсах іноземних валют

Після 31 грудня 2015 року відбулася подальша девальвація гривні по відношенню до долара США, яка склала більше 10% порівняно з обмінним курсом станом на 31 грудня 2015 року.

## **28 Затвердження фінансової звітності**

Фінансова звітність за рік, що закінчується 31 грудня 2015, була затверджена Спостережною радою 25 лютого 2016 року (Протокол № 6).  
Зміни у фінансовій звітності після її затвердження не допускаються.

**Керівник**

**Фриз Роман Олексійович**

**Головний бухгалтер**

**Гладун Галина Богданівна**